

Накатані та Фоля, а також застосування ефективних методів та засобів їх нейтралізації.

Література:

1. Самосюк И.З., Лысенюк В.П. и др. Нетрадиционные методы диагностики и терапии. Київ: Здоровья, 1994. – 242 с.
2. Мизун Ю.Г. Биопатогенные зоны – угрозы заболевания. Научно-практический центр «ЭКОЛОГИЯ И ЗДОРОВЬЕ», 1993. – 192 с.
3. Сопільник Л.І., Вплив електромагнітного поля на дорожнотранспортні пригоди. – Львів: ПІРАМІДА, 2000. – 173с.
4. Шевчук Л.Т. Основи медичної географії. Львів, 1997- 202 с.

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Надія Пилипенко

Львівський державний університет фізичної культури

Постановка проблеми. За час короткої новітньої історії України значних змін зазнали фізична культура і спорт. Із аморфного соціально-політичного утворення вони перетворилися у самодостатню галузь економіки, яка може самостійно себе утримувати і вносити свій вклад у державний бюджет.

Причиною цього є перехід усіх галузей, в тому числі фізичної культури і спорту, на ринкові відносини. Тут активно розвивається підприємництво. Тому дослідження його розвитку, проблем та перспектив є актуальною темою.

Метою дослідження є аналіз стану підприємницької діяльності фізкультурно-спортивних організацій Львівської області різних форм власності. На основі порівняльного аналізу зробити висновки і рекомендації щодо активізації підприємницької діяльності в галузі фізичної культури і спорту.

Результати дослідження. Специфікою підприємництва в галузі фізичної культури і спорту є те, що вона здійснюється на підприємствах двох форм власності – державних і недержавних.

Наявність державної власності у ФК і С зумовлена об'єктивними причинами:

1. Зміцнення здоров'я громадян, утвердження здорового способу життя.

2. Підносити престиж України на міжнародній арені.

3. Регулювати розвиток галузі ФК і С, не відпускаючи цей процес на самоплив.

До державної форми власності належать переважно організації фізкультурно-оздоровчого та спортивно-тренувального спрямування – палаци спорту, спортивні зали, басейни. Сюди ж відносяться громадські спортивні організації, спортивні товариства, навчальні заклади різних рівнів та їх підрозділи тощо.

В ринкових умовах, а також постійної нестачі державних коштів на утримання держаних спортивних підприємств, вони мають можливість самостійно знаходити додаткові джерела фінансування. Це спонсорство, меценатство, а головне – підприємницька діяльність. Існуюче правове поле дозволяє їм займатися підприємницькою діяльністю у межах громадських неприбуткових організацій.

Громадська неприбуткова організація – це таке формування, яке утримується здебільшого на кошти держави і державницьких структур або на кошти об'єднань громадян. Оскільки головним її призначенням є гуманітарна допомога громадянам, то вона вважається неприбутковою.

Проте неприбуткова організація може займатись і підприємницькою діяльністю, яка не суперечить чинному законодавству України. Результатом такої діяльності є одержання коштів на власне утримання і, навіть, прибуток.

Прикладом таких організацій у Львівській області можуть слугувати спортивні організації різного профілю: Обласна Федерація футболу, Дорожній фізкультурно-спортивний клуб „Локомотив”, „Спортклуб” Національного університету „Львівська політехніка” та ін.

Основними напрямками діяльності Федерації футболу Львівської області є розвиток аматорського футболу та популяризація його серед населення, організація різного рівня матчів, проведення чемпіонатів, першостей, Кубків чемпіонів Львівщини.

Кошти Федерація повністю заробляє сама. Частково, це допомога спонсорів. Проте, основні надходження формуються за рахунок внесків команд за участь в чемпіонатах, Кубках області та інших матчах. Згідно Регламенту обласних змагань з футболу на 2007

рік членські внески для команд-учасниць чемпіонату та першості області на сезон 2007 рік становили:

– перша ліга	–	3000 (три тисячі) грн.	14 команд
учасників			
– друга ліга	–	2000 (дві тисячі) грн.	24 команди
учасниці			

Крім того, передбачені штрафні санкції за різні порушення Регламенту проведення змагань, від 500 грн. за неетичну, некоректну поведінку під час матчу до 200 і 100 грн. за неявку команди на гру, відповідно – для дорослого і юнацького складу [2, С.13-15].

Дорожній фізкультурно-спортивний клуб „Локомотив” є відокремленим підрозділом Державного територіального об'єднання „Львівська залізниця”. Фізкультурно-спортивна діяльність ДФСК спрямована на зміцнення здоров'я працівників залізниці та їх сімей, впровадження і розвиток фізкультурно - оздоровчої і спортивно-масової роботи, створення належних передумов для підвищення продуктивності праці залізничників тощо.

Разом з тим, у Положенні про ДФСК зазначено про:

1) реалізацію послуг за цінами, що формуються відповідно до умов економічної діяльності згідно кошторисів;

2) розвиток різних видів платних послуг населенню засобами фізкультури і спорту [3, С.3].

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є дохід від надання платних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню. Чистий прибуток ДФСК „Локомотив” після покриття витрат залишається у повному його розпорядженні.

Загалом фінансові кошти ДФСК „Локомотив” утворюються від:

– фінансування за рахунок коштів залізниці, держбюджету, бюджету соціального страхування;

– доходів від надання платних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню, організації спортивно-масових заходів та використання спортивних споруд [3, С.5].

Згідно калькуляції вартості використання спортивних залів ФСК „Локомотив” Львівської залізниці на 2007 рік ціни послуг від оренди спортивних залів за 1 годину становили:

– ігровий зал	–	92,86 грн.
– зал фехтування	–	21,48 грн.
– тренажерний зал	–	23,13 грн.
– зал боротьби	–	71,26 грн.

- зал важкої атлетики – 41,58 грн.
- сауна – 44,18 грн.

Зали в оренду здаються повністю, незалежно від кількості людей, які в них будуть займатися.

„Спортклуб” Національного університету „Львівська політехніка”, як добровільна неприбуткова громадська організація є одним з перших у області, створений ще у 1992 році на базі кафедри фізичної культури та Спортивного клубу. До його керівництва ввійшли представники спортклубу та кафедри, які утворюють Раду „Спортклубу” на чолі з головою. Цікавим у цьому об’єднанні є те, що підприємницькою діяльністю одержало можливість займатись не окреме підприємство, а його структурний підрозділ – кафедра фізичної культури. В своє розпорядження Клуб одержав велику спортивну базу кафедри: два корпуси, спортивні майданчики, басейн, що дало змогу розгорнути широку фізкультурно-спортивну роботу.

За Статутом діяльність „Спортклубу” разом з кафедрою фізичної культури здійснюється в таких напрямках:

- фізкультурно-виховна (забезпечення навчального процесу);
- фізкультурно-оздоровча, надається у двох формах:
  - а) платна (абонементні групи – оздоровчі, та за зацікавленістю);
  - б) безплатна (для своїх працівників);
- фізкультурно-видовищна (спортивні вечори, змагання, показові змагання спортсменів, дні здоров’я тощо);
- спортивно-тренувальна (спорт вищих досягнень);
- оздоровча (центр мануальної терапії та оздоровчого масажу) [4, С.5-6].

Кафедра фізичної культури одержала можливість крім централізованого фінансування самостійно заробляти додаткові кошти. Основними джерелами їх надходження є:

- платні групи спортивного вдосконалення з 20 видів спорту, в тому числі: баскетбол, волейбол, футбол, гандбол, теніс, бокс, стрільба з лука, легка атлетика та ін.;
- групи за спортивною зацікавленістю з 23-х видів спорту;
- групи здоров’я;
- оздоровчий центр;
- спонсорство.

Цікавим є те, що ціни на послуги „Спортклубу” встановив не на основі витрат, а соціальні, виходячи із фінансових можливостей споживачів. Він заробляє кошти не за рахунок підвищення цін, а

збільшенням кількості надаваних послуг. При двохразових заняттях в тиждень абонемент на всі види спорту у 2007 році коштував 25грн., для пенсіонерів – 15 грн.

Такий підхід дав свої результати. Починаючи з 2000-го року „Спортклуб” повністю самофінансується. З прибутку він сплачує 10% єдиного податку. З власних коштів забезпечує біжучі витрати на утримання (фарбування, ремонт обладнання), виготовлення наочності тощо. З цих же коштів здійснюється додаткова оплата викладачів, які одержують 35% від вартості кожного абонементу, що є вигідним і вони охоче підтримують підприємницьку діяльність кафедри і „Спортклубу”.

Типовим прикладом приватного бізнесу у фізичній культурі і спорті Львівської області є приватне підприємство „Случ-плюс” – „Бухта Вікінгів”. Цей відпочинковий комплекс розкинувся у мальовничій місцевості за 12 км. від Львова, серед вкритих лісами пагорбів з озером посередині і розташованими довкола нього комфортабельними котеджами. Поєднавши в собі відпочинок зі спортом ПП „Бухта Вікінгів” поряд з такими спорткомплексами, як “Буковель”, “Тисовець”, започаткувала новий вид послуг в Україні – спортивно-відпочинковий (на відміну від традиційних: фізкультурно-виховних, фізкультурно-відпочинкових, спортивно-тренувальних, спортивно-видовищних) [1, С.55]. Тут надається понад 50 видів спортивних послуг. Серед них:

– стрільба з різноманітних видів зброї, від пневмогвинтівки до автомата Калашнікова;

– катання верхи на конях;

– катання на велосипедах, човнах, катамаранах, лижах, снігоходах;

– гра у футбол, волейбол, баскетбол, хокей;

– більярд;

– риболовля та ін.

На відміну від цін у попередніх структурах, тут вони враховують усі витрати і є досить високими. Так у 2007 р. Вони становили:

– 1 постріл – від 1 до 5 грн.;

– верхова їзда на конях за 0,5 год.:

а) по території – 40 грн.;

б) за територією – 50 грн.;

– катання на човні, 0,5 год.	–	20 грн.;
оренда:		
– міні-футбольного майданчика, 1 год.		100 грн.;
– тенісного корта, 1 год.	–	60 грн.;
– стола для більярду, 1 год.	–	40 грн.;
– стола для пінг-понгу, 1 год.	–	30 грн.

[5, С.3-6].

Таким чином, це типовий елітний спортивно-відпочинковий комплекс, розрахований на багатих споживачів, яких з розвитком ринку в Україні стає все більше. Бізнес запрограмований тільки на одержання прибутку і ціни тут, відповідно, розраховані за принципом максимізації прибутку. Це дозволяє, з одного боку, забезпечити справді високі прибутки, а з другого – відсікти небажаних клієнтів. Похід для пересічного громадянина у такий комплекс стає святом, яке рідко хто може собі дозволити.

Висновки:

1. Хоча підприємницька діяльність у державному секторі ФКіС Львівської області на сьогоднішній день досить розвинена, робота з її активізації потребує продовження.

2. Видається, що правова база для підприємницької діяльності громадських неприбуткових організацій ще недостатньо відпрацьована. Ніхто з керівників ФКіС підприємств не захотів назвати спонсорів, з якими вони працюють. Здавалось би, навпаки, якщо спонсорство заохочується державою, дає податкові пільги, то навіщо його приховувати. Законодавство з одного боку надає податкові пільги за спонсорство, а з другого – оподатковує навіть меценатство.

3. Не до кінця впорядковане законодавство щодо неприбуткових організацій не дозволяє їм самим розгорнути на повну потужність свою комерційну діяльність. Інколи доводиться надавати послугу не за гроші, а на партнерських умовах, так званому, бартері. Зате кошти, які можна було б самим заробити, доводиться випрошувати, вибивати, діставати у спонсорів. Це створює умови для формування протиправного середовища, в яке вимушено потрапляють неприбуткові організації.

4. Ще досить проблем зі звітністю, документацією, у взаємовідносинах з податковими службами тощо.

5. Що стосується приватної підприємницької діяльності, то єдиним побажанням щодо них є чистота і прозорість бізнесу та чесна сплата податків.

6. Разом з тим хотілося б, щоб українські підприємці перейнялися і соціальними проблемами, повернулися в бік біднішого споживача – займались благодійництвом, запроваджували соціальні ціни, влаштовували різні соціальні акції для населення тощо.

Література:

- 1 Мічуда Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури і спорту. – К.: 1995.
- 2 Регламент обласних змагань з футболу сезону 2007 року.
- 3 Положення про Відокремлений підрозділ „Дорожній фізкультурно-спортивний клуб „Локомотив” Державного територіально-галузевого об’єднання „Львівська залізниця”.
- 4 Статут Спортивного клубу Національного університету „Львівська політехніка” – „Спортклуб”.
- 5 Контактна інформація бази відпочинку ПП „Случ-плюс”–„Бухта Вікінгів”. – e-mail: buhta-vikingiv@mail.lviv.ua

MIKROEKONOMICZNE UWARUNKOWANIA WYBORÓW DOKONYWANYCH PRZEZ KONSUMENTÓW NA RYNKU USŁUG SPORTOWO-REKREACYJNYCH

Daniel Puciato
Politechnika Polska
Wstęp

Sport i rekreacja ruchowa to obszary kultury fizycznej, cieszące się obecnie ogromną popularnością. Stały się one zjawiskiem powszechnym, na co wskazuje fakt, że około 70 milionów Europejczyków jest zaangażowanych w różnego rodzaju działalność na rzecz blisko 700000 klubów sportowych. Wzrost zainteresowania nabywaniem produktów sportowo-rekreacyjnych, po stronie popytowej, oraz rosnąca liczba podmiotów zaspokajających te potrzeby, po stronie podażowej, sprawiły, że wytworzył się bardzo duży rynek usług sportowo-rekreacyjnych (Żyśko 2006). W 1995 roku w Wielkiej Brytanii wysokość wydatków związanych ze sportem oszacowano na 10,4 biliona £, co stanowiło 2,33% wszystkich